

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előzetes ár:
Hogyoldó 2 korona 50 fillér. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
ház a kéntratók címezendők

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésével áron számít fel.

A választói jog.

A magyar közönséget már alaposan hozzászoktatta a mostani kormány, hogy minden felvilágosítás, értesítés, útbaigazítás a nagy politikai kérdésekben Bécsen keresztül jut hozzánk. Ha véletlenül valamelyik magyar lap jut kerülő úton fontos értesülésekhez, nyomban megmozdul az egyébként mélysegesen alvó miniszterelnöki sajtóiroda és siet kejeleteni, hogy az egész koholmány vagy legalább is egyéni vélemény. Bezzeg a bécsi lapokat nem cölják le. Egyszerűen azért, mert ők maguk adják nekik az értesítéseket.

Eszünkbe se jut ezen a dolgon elszörnyedni. Csak a kormány hivatalosai és félhivatalosai vehetik zokon, hogy reájuk csak a megvédés kötelessége marad, de a közlés dicsősége a bécsieké. De mint jellemző tünet, mégis fel kell jegyezni, hogy a kormány nemcsak Bécsért dolgozik, de Bécsnek is teszi közléseit.

Igy aztán nem meglepő, hogy Andrassy Gyula gróf választói törvénytervezetéről is egy bécsi lap közli elsőnek, hogy a felség megadta hozzá az előzetes jóváhagyást s már október végén a képviselőház előtt lesz a törvényjavaslat.

A bécsi lapközlései, a mint mondja, teljesen hitelesek s egy magyar államférfiutól származnak. aki közvetlen összeköttetésben van a kormánnyal. Nem volna nehéz megtalálni e forrást, ha el tudnók hinni bécsi kollégáinknak, hogy bizalmi embere csakugyan aktív államférfi. Hisz aki ezt a nevet nálunk némi joggal igénybe veheti, taián csak Andrassy Gyula maga, esetleg talán még Wekerle Sándor. Inkább hajlandók vagyunk azt hinni, hogy a bécsi lap csak nagylelkűségéből adományozta információinak az államférfiúi jellegét, hálából az egyébként érdekes közlésekért.

Ezeket az információkat, a melyek hitelességét a mai rendszer mellett bizonyára csak emeli az körülmény, hogy Bécsen keresztül jutnak hozzánk, egyébként itt közöljük: A Neues Wiener Tagblatt egy magyar államférfiú jóvoltából a következő hiteles információkat kapta a választói jog reformjáról:

— A választói jog reformjavaslatához Andrassy Gyula gróf már megkapta felsége előzetes szentesítését. Mindama hírek és híresztelések

tehát, mintha legfelsőbb helyen nehezségeket támasztanának a javaslat tervezete ellen, nem felelnek meg a valóságnak. Az utolsó helybenhagyó szót legutóbbi ischli audienciáján vette át Wekerle miniszterelnök, aki ekkor terjesztette a felség elé a javaslat indokolását, Andrassy Gyula gróf leg-sajátabb munkálatát.

A választói reformjavaslat két törvénytervezetből áll s a hozzájuk való indokolásból. Az első törvénytervezet a választói jog gyakorlására vonatkozik. A másik a választókerületek új beosztásáról intézkedik.

A reform az általános, közvetlen választói jog elvén alapul. Legfontosabb rendelkezése az, hogy megadja a választói jogot minden nagykorú állampolgárnak aki anyanyelvén írni és olvasni tud. Ez általa szavazatok száma, ami most kerek egy milliót tesz ki, 2,700,000-re emelkedik, ami kétségkívül a választói jognak nagymértvű kiterjesztését jelenti. Ez a szám különben évről-évre emelkedni fog abban az arányban, ahogy az analfabétaság az országban csökken.

A szavazatok további szaporodását okozza majd a plurális rendszer alkalmazása. A műveltségi és vagyoni cenzus alapján ugyanis jelentékeny számú szavazó második és harmadik szavazati jogot is kap. A plurális rendszer alkalmazása olyaténkép történik, hogy a magasabb iskolai műveltséggel bíró választó közepes adócenzus alapján is két szavazati jogot kap, de ha ezenfelül még nagyobb adót is fizet, akkor három szavazata lesz. Ily módon is körülbelül 1,300,000-rel szaporodik a szavazatok száma.

A szavazás községenként történik és nagyobbára titkosan. A mi a kerületek új beosztását illeti, csak annyit árulhatok el, hogy az új választói jog alapján megalakított parlamentben körülbelül 40—50-nel nagyobb lesz a mandátumok száma. Nagy része ez új mandátumoknak a városokra esik. Így például Budapest, amelynek most kilenc képviselője van, az új törvény szerint majd huszonkét képviselőt választ. Még csak annyit mondhatok, hogy közvetlenül a delegációk ülésszaka után, tehát október hónap utolsó napjaiban terjeszti Andrassy Gyula gróf a Ház elé törvényjavaslatát.

Azonban a bécsi lap magyar államférfiút is lecáfolták. A kormány sajtóirodája cselekedte ez, a következőkben:

A Neues Wiener Tagblatt egy a közleményben meg nem nevezett, beavatott magyar államférfiú nyilatkozatát közli az általános választói jogról. Ez a nyilatkozat, mely a reform részleteit ismerteti, önkényes kombinációkon épül fel és tartalma nem felel meg a belligyminiszter reformtervezetének.

Most aztán már csakugyan súlyos a helyzet. Hát már a magyar államférfiúknak se lehet hinni? És mi van hát a választói reformtervezetben, ha azokból, amiket róla és belőle a kormányhoz legközelebb álló magyar és bécsi lapok közöltek, egy szó sem igaz?

Szervezik a munkáskamarákat. [Az új ipartörvény tervezetének most megjelent része új szociális alkotást létesít: a munkások törvényes képviselőit, munkások kamaráit. Az új törvény a szervezetet a kereskedelmi- és iparkamarák mintájára rendeli el. Minden kereskedelmi- és iparkamara székhelyén, a kamara területére kiterjedő hatáskörrel szervezendők ezek a munkáskamarák, amelyeknek hivatása az ipari munkásszavazatok fejlesztése és támogatása. E munkáskamarák létesítésével a tervezet a munkásság régi óhaját valószínűleg egy olyan illetékes szerv, amely a törvényelőkészítés vagy általában a közgazdasági kormányzat és közgazgatás terén mint a munkások érdekeit képviselő véleményező vagy kezdeményező testület szerepelhetett volna. Ezáltal a kormány, valamint egyéb hatóságok intézkedései rendszerint mint befajezett tények kerültek a munkásság elé, amely a maga érdekeit kifejezésre juttatva sehohsem látta.

Az az újabb időben igen helyesen lábrakapott gyakorlat, hogy a munkásságot is érintő törvényelőkészítő munka folyamán a szaktanácsközményokon a munkásság egyikét képviselője is meghallgatást nyert, nem pótolhatja egy olyan testületi szervnek a hiányát, amely ellensúlyozhatta volna az igen kiválóan működő kereskedelmi és iparkamarák tevékenységét. A tervezet tehát a munkáskamarák megalakításával feltétlenül igazságtalanságok veszi eljelt.

A munkáskamarák feladata, hogy figyelemmel kísérjék az ipari és kereskedelmi munkásszavazatok, ezekre nézve, a kereskedelmi miniszternek és hatóságoknak véleményeket nyilvánítsanak és javaslatokat tegyenek, a munkásság állásáról statisztikai adatokat gyűjtsenek. A kamarák ipari és kereskedelmi alkalmazott osztályból állanak és mindkét osztály ismét csoportokra és alosztályokra oszlik, aszerint:

amint az irodai és fontosabb teendőkkel megbízott alkalmazottakról, másfelől pedig egyéb alkalmazottakról van szó. A kamaráknak vannak kül- és beltartai egyenlő számmal. A budapesti kamarának 48 beltartai és ugyanannyi kültartai, a vidéki kamaráknak 32 bel- és ugyanannyi kültartai van. Kamarai tagválasztásnál cselekvő választási joga van minden magyar honos alkalmazottnak aki 20 éves elmult és az illető kamarára területén legalább egy évig alkalmazásban van.

Ezek közül megválasztható az, aki nem áll csőd vagy gondnokság alatt, továbbá az állam vagy szemérem ellen elkövetett bűntett, vagy vétség miatt jogerősen elítélve nincsen. A kamara beltartai sorából egy elnököt, az osztályok saját beltartajaik közül 1—1 alelnököt választanak. A kamara személyzetének a díjazásáról, valamint a dologi kiadásokról az állam gondoskodik a kereskedelmi tárca keretén belül, egyéb kiadásokat pedig a kamara a tagok által fizetendő illetékekből fedezi. A kamarai illeték nagyságáról az ügyviteli szabályzat intézkedik. A munkáskamarák közvetlenül a kereskedelmi miniszter felügyelete alatt állanak.

Gyarló közbiztonság. Az országészerte híressé vált rétsági rablóátmadás nemcsak azért jellemzi közbiztonsági állapotaink hitványosságát, mert ez a parjatrítkító vakmerőséggel végrehajtott rablómerénylet fényes nappal, egy forgalmas országúton megtörténhetett. De még ennél is sötétebb színben tünteti fel közbiztonsági állapotainkat az, a körülmény, hogy tisztára a véletlennek köszönhető, hogy a rablókot külföldön elfogták. Felőrlés a rablómerénylet elkövetése után már értesült róla csendőrség és rendőrség, megindult a vizsgálat és mégis módjuk volt a rablóknak arra, hogy az ország szívéből az éjszakai határig meneküljenek; mentek kocsin, gyalog és vonaton anélkül, hogy egy hajszáluk is meggörcsült volna. Ha Tesehegben össze nem verkednek a rendőrökkel, részeg állapotban, talán soha el ne csiptek volna őket.

Hasztalan múltott el a betyár romantika, a bűntények száma azért nem kevesebédett. Egyedül a főváros képez kivételt, amelyben az államrendőrség, ez a kitűnően betanított óriási testület az ő intelligens dektív hadavál örökdió a közrend felett. Hogy mindennek dacára itt is nap-nap után követhetnek el bűncselekedetek, ennek az az oka, hogy Budapest nemcsak az ország javát szívja fel, de salakját is. Egészen más elbírálás alá kerül azonban a vidék közbiztonsági állapota, amennyiben itt a közrend százszorta gyarlóbban van megfogalmazva, mint a fővárosban. Legkiáltóbb a hejzret a falvakban, ahol négy, száz csendőr ügyvel fel négy-öt, sőt több száz közbiztonságára és járask három négy, öt, hat, hét négyzetkilométer. Tény, hogy esendőségünk kiváló de mit tud produkálni négykiló csendőr egy ilyen óriási területen, amelynek lélekszáma sokszor fölülhaladja az öt ezret is? Igaz, vannak úgynevezett falusi rendőrök, bakterok és kisbírák is, de talán jobb lenne, ha ezek nem is volnának.

Egy közbiztonsági szaklap legutóbbi számában, maga egy falusi jegyző mondja el, hogy az ő falujában egy olyan bakter örökdió a polgárok éjjeli nyugalma felett, aki minden órában sipol — azért, hogy figyelmestese a csirke- és tojás-tolvajokat arra, hogy közeledik ő, a rend őre. Nem

mulik el éjszaka abban a faluban, anélkül, hogy ne lopnának valamit; de esztendők óta egy tolvajt se csiptek még el. Magyarország legtöbb falujában ilyen a bakter uralom és vége-hossza nincsen, a lopásoknak amelyek felfedezetlenül és megtorlatlanul maradnak.

Igaz, szaporították újabbban a csendőrséget, de ez a szaporítás számba se jöhet. Legalább megégyezer annyi csendőr kellene, mint amennyi van, ebben az esetben helyreállna a falvakban és az országúton a közrend, az élet és a tulajdon biztonsága.

Van egy másik eszme is, a rendőrség államosításának eszméje, de ez sajnos, a belügyminiszter eljéjtette. A miniszternek politikai aggyaljai vannak a rendőrség államosítása tekintetében, amennyiben attól tart, hogy egy esetleges törvénytelen kormány mindenféle alkotmány- és szabadság ellenes ténykedésre használná fel az államosított rendőrséget. Holott lehetne olyan törvényt hozni, mely szigorúan körülhatárolja a kormány rendelkezési jogát az államrendőrséggel szemben, amikor politikai intézkedések végrehajtásáról van szó.

Ellenben megígérte a miniszter azt, hogy a városokat állami segítségben fogja részesíteni, hogy a rendőrségüket fejleszthessék és felszerelthessék. Kívánatos, hogy legalább ezt az ígértét teljesítse minél hamarabb a miniszter.

Az adóreform.

II.

Ha meggondoljuk azt, hogy éppen a jelenlegi pénzügyminiszter volt az, aki tizenöt évvel ezelőtt kiadta a jelszót, hogy reformálni kell az egyenes adókat a hogy tizenöt év kontemplálás után csak ezeket a javaslatokat tudja a képviselőház elé terjeszteni, igazán nem értjük azt, hogy az adóreformmal a kormányok miért vártak tizenöt évig. Hogy a mostani egyenes adórendszerünk rossz a hogy valósággal középkori állapot uralkodik, az kétségtelen. De inkább a mai állapot maradjon meg, mint hogy megvalósuljon az a reform, amely a képviselőház előtt fekvő javaslatokkal tervezetik. S nem hisszük, hogy az utolsó tizenöt év alatt volt magyar kormányok, sem tudtak volna épp ilyen rossz adótörvényeket kidolgozni, mint aminek a mostani javaslatok s lassankint az a véleményünk alakul ki, hogy az előző pénzügyminiszter, látván, hogy méltányos adóreform keresztülvitelére az idő nem kedvez, inkább a régi állapotot fontartartásos ragaszkodott, semhogy örök időre kompromittáljon a magyar nemzet szemében minden reformmunkát.

Nem tagadjuk, hogy a feladat nehéz volt. Az ország közvéleménye elletmondást nem tűrő határozottsággal követelte, hogy behozassák a progresszív adózás a létező minimum adómentessége. Most érvényben lévő adórendszerünk keretében, mely a realadókön épít fel, ez a két elv meg nem volt valósítható és szükség volt arra, hogy az úgynevezett hozadék-adó helyett a modern, személyes jövedelmi adó térjünk át. Mert a progresszivitás a realadók megvalósíthatatlan, ellenkező esetben a legképtelenebb helyzet állna elő a olyan igazságtalanságok történének, amelyekkel súlyos természeti elégedetlenség követne.

Az tehát értjük, hogy Wekerle a személyes jövedelmi adó behozatalára gondolt, mert ez a legmodernebb divat, s még az angolok is azon dolgoznak, hogy az ószi incoerenttaxe-jüket valahogy jobban hozzásimítsák a személyes jövedelmi adóhoz.

De ezek a javaslatok, főleg pedig az általános jövedelmi adóról szóló javaslat, egyáltalán nem telet, meg a mi viszonyainknak. Az általános jövedelmi adó, amelyet a javaslatok úgy szeretnek feltüntetni, mint az adózás ideálját, tulajdonképpen nem egyéb,

mint annak az individualisztikus mozgalomnak, amely a mult században mindenben utat akart törni magának, az adózás terére való átvitele. De kérdés, hogy az individualizmus tényleg olyan eszme-e, amelynek minden telen való győzedelmekedése óhajtható. Ha egész adórendszerünk reformátumát volna s ha a fogyasztási adók is reform alá vétettek volna, akkor legalább az a mentés megvolna, hogy a teljesen széttagolt adórendszer egyszerűsítése tevézzetik, ami tényleg udvosi-Nyugat-Európában lassankint meg is történik. Angliában, Franciaországban, Németországban tényleg konstátíható az a törekvés, hogy a sok mindennemű adó helyett egyszemélyes konstruáltsassék, még pedig az általános jövedelmi adó. De akkor, mikor a fogyasztási adók számtalan jogcímzen megmaradnak továbbra is, sőt mint legutóbb a szeszdó révén történt, még fel is emelnetnek, akkor igazán nincs értelme annak, hogy éppen az egyenes adókban akarjunk modernnek lenni, mert ezzel nemcsak, hogy az eddigi adórendszerünk igazságtalanságát nem szüntetjük meg, hanem azt még növeljük.

Növeljük pedig nem azért, mintha az általános jövedelmi adó magában véve igazságtalan volna; hisz ennek éppen ellenkezője igaz, de növeljük azért, mert általa éppen a középosztálynak s a kereskedő-és iparosztálynak adóterhelést növeljük, tehát azt, amelyre eddig is már szinte elviselhetetlen terhek neheztedik. Mert a fogyasztási adók igazságtalanságát a jövedelmi adónak olyan merced progresszivitásával tudnók csak kiegyenlíteni, amelyre gondolni sem lehet, főleg nátnk ahol a lakosság nincs az egyenes adókra nevelve. Pro forma, némi progresszivitás mindenesetre feltűnhet az törvényben, sőt bizonyos létező minimum-mentesíthető az adó alól, de a javaslatból kitűnik, hogy a pénzügyminiszter mindössze csak olyan tessenék-lássék reformot akart, mert az adómentesség még a valóságos létező minimum számára sem biztosította, másrészt a progresszivitás súlyát csak a közpöteletekre helyezte s az igazán adóképes nagy jövedelmet úgy terhelte meg valamivel jobban.

Ebből kitűnik az egész reform öszintességének hiánya. Két irányban is. Először kitűnik annyiban hogy az adóbevételek zömét továbbra is az immorális és igazságtalan fogyasztási adókból akarja az államkincstár behajtani, másodsor pedig annyiban, hogy igazi progresszivitást az adókba nem is akar bevinni, ha a fogyasztási adórendszer mai formájában fentartja.

Egyszerű nagyzolás tehát, ha azt hirdetik, hogy a tervezett adóreform tényleg meg fogja javítani a helyzetet s önműnt az adózó polgárok részéről, ha azt hiszik, hogy a javaslatok elfogadása által tényleg progresszive lesznek megadóztatva.

De van még egy szempont, amely miatt ezeknek a javaslatoknak visszavonását s az egész adórendszernek, úgy az egyenes, mint a közvetett adóknak új rendezését követeljük és pedig azért, mert addig, míg az állami bevételek hétézredrésze nem egyenes adókból, hanem fogyasztási adókból folyok be, addig a képviselőház adómegjavazási joga is illuzórius. Illuzórius azért, mert a fogyasztási adók minden körülmények köz befolyának, amint az az ismételt exlex talpaslatlatai is bizonyítják, tehát a kormányok akkor is rendelkeznek adóbevételekkel, amikor az a képviselőház megtagadja s az állampolgárok fizetni nem is akarják. A fogyasztási adórendszer fentartása tehát súlyos alkotmányjogi sérelemre is vezethet s ha már nem is tekintjük az új adójavaslatok adópolitikai abszurditását, azokat közjogi okokból sem szabad megszavazni, hanem az egész adózás reformját kell követelni.

Ujdonságok.

Szentes, 1908. augusztus 20.

— Szegedmegye. Évről-évre, ahogy Szeged város közigazgatási bizottsága fél éves jelentését a kormányhoz felterjeszti, megemlékezik ezen jelentésekben a szomszédos

törvényhatósági jogú város az a kívánság, vagy mondjuk kérelme, hogy Szeged megyeszékhelyülé tétessék. A fél éves jelentését Szeged közigazgatási bizottsága most terjeszti fel a kormányhoz s ezt megelőzően, azt a szegedi közigazgatási bizottság f. hó 17-iki ülésén mutatta be a polgármester ezt a jelentés. Elolvastuk a jelentésnek a szegedi lapírtások által kivonatossan közölt ezt a részét és örömmel állapíthatjuk meg, hogy a szegediek közöltök régi tervekkel, mely szerint Csongrád megye székhelyének Szentestől Szegedre helyezése sürgették a mindenkori kormányokat s ma már egészséges csapáson haladnak, amikor új megyekikéreléssel egy új Szeged megye létesítése iránt fejezik ki óhajításukat, mely megyekikérelés, a felterjesztés szerint is, — respektálná a meglévő szomszédos vármegyék jogos kifogásait és szerzett jogait, de egyben lehetővé tenné azt, hogy Szeged, a maga kétségben kívül hatalmas magyarosító erejét a körültekéző nemzetiségi vármegyéknek az ő érdekkörébe csak közséjeivel szemben az ediginél is hathatóssabban érvényesíthessék és ezzel a magyarosítást délvizsáti erősbítését előmozdítsa. Igaz örömmel látjuk és kísérjük figyelemmel Szegednek ezen új és igazán helyes irányú törekvéseit nemcsak, de sőt kötelességünknek kell tartanunk annak a legértelmezőbb támogatását is, aminthogy ez kötelessége mindenkinek, aki hazáját igazán szereti és sulyt vet az egységes magyar nemzetiség állam mielőbb való kitépítésére, aminek nem utolsó, sőt merjük állítani egyetlen hathatós eszköze csak a nemzetiségi vidékek békes megmagyarosításának elősegítése lehet.

— **Vizsgálják a Tiszát.** A szegedi folyammérnöki hivatal értesítette az érdekelt hatóságokat, hogy még e hó folyamán a Tisza hajózási medrét és a vontató — utakat vizsgálat alá fogják venni. A minisztérium részéről a végbéli Fekete és István központi kormányost küldték ki, akinek részére a folyammérnökség erkölcsi támogatást kér az érdekelt hatóságoktól.

— **Az új főállatorvos hivatalba lépése.** A nyugdíjba vonult Traub József volt csongrád megyei törvényhatósági kir. főállatorvos utódjaul kinevezett Gelencsér Gyula kir. főállatorvos a napokban vette át hivatalát és kezdte meg hivatalos működését.

— **A tiszántúli püspökválasztás.** Dégenfeld József, gróf a tiszántúli ev. ref. egyházkerület főgondnoka f. hó 19-re, tehát tegnapra tűzte ki a kerületbeli egyházaktól a püspökválasztásra beérkezett szavazatok felbontását. Ugy hírlik, hogy Dicsőfi József püspökjelöltet kapta a legtöbb szavazatot. Az ugyan bizonyos, hogy az abszolút többséget ő sem nyerte el és hogy püspökválasztásra kerül a sor közté és Baltaháza és Desző dr. esperes között.

— **Igazgató-választmányi ülés a gazd. együletben.** A csongrád megyei gazdasági egyesület igazgató-választmánya f. hó 22-én délelőtt 9 órakor, saját helyiségében ülést tart, melyen a mezőgazdasági kamarákról kétszázötven törvénytervezet módosítására vonatkozó a külön e célra kiküldött bizottság által kidolgozott tervezetet fogja tárgyalni.

— **A sövényházi véres mulatság.** Névnapi ünnepelel Zsótér István sövényházi gasda. Lakomára gyűjtötté maga köré az atyafiságot, meg a jóbarátokat: Papp Antalt, Kósa Jánost és Szabó Vastag Istvánt. Húzza a cigány, táncra is korekedtek; folyt a bor és megnyiták a torkok. Hangos

lett a ház nagyon, urítotték egyre a poharat a házigazda egészségére. Bizonny majd reggelre virradtak, hogy vége lett a névnap lakmározásnak. A vendégeket a házbéliek, ahogy illik, kikísérték a kiskapuig, oszt ottan búcsúzkodtak. Ugyanekkor tértek hazafelé a tanýáról Zsótérék régi haragosai, a Kis mártontestvérek: Mihály, János és Ferenc, aztán Kecskeméti György a feleségével, meg Szécsényi Károly. A két ellenséges csapat a Zsótérház kapujában találkoztak. Zsótérék valami gúnyos megjegyzést tettek. Kis mártónéknak, mire Kis márton Mihály rászólt Kósa Jánosra nagy nyajasan: „No, te koldus... Kósnál bot volt, a nyájás megszólított megütötte vele. Erre aztan haragra kelt a két csapat: M á r t o n Mihály levérték Kósa Jánost, aztán P a p Antalnak támadt, aki revolvert rántott elő és a támadójára lött. A lövés nem talált. Pap Antal ekkor, hogy hátra ne támadhassék, a fal mellé térdelt és újra lött. A harmadik golyó aztan Kis mártont János karjába fúródott, mire a meglőtt ember testvére, Mihály P a p Antalt verte le. A nagy háborúsgazdacsodidította a fél falut. A cigányok elináltak, ellenben a halottkém — Zsiga Márton a csata színhelyére sietett, gondolván, hogy ott dolga is akadhat. Le is hajolt a porban fekvő P a p Antalhoz, hogy megvizsgálja s ekkor hirtelen hatalmas botlítás érte a fejét. V a s t a g S z a b ó István botja sújtott le rá. A halottkém fölézett a támadójára, aki sztrákléiben elcsúszott s akkor még két opasz érte, mire jégátva futott el. A nagy feno-harcnak a napokban volt a befejező jelentése a szegedi törvényesek előtt. Kihallgattak vagy 30 tanút, köztük Kecskeméti Györgyöt, aki az egészről csak annyit tudott, hogy Kósa János saladit egyet és megütött valakit. A törvényesek csaknem teljes napi tárgyalás után hozta meg ítéletét. E szerint P a p Antalt egy évi börtönré, Kósa Jánost két havi, V a s t a g S z a b ó Istvánt pedig egy hónapig fogházra ítélték súlyos testi sértés miatt. Kis mártont Mihály fölmentették a vád alól. Az elítéltek felsebzettek.

— **Jószág díjazás.** A csongrád megyei gazdasági egyesület, mint erről lapunk egy előző számában, a feltételek részletes ismertetése kapcsán már hírt adtunk, a f. hó 23-án, vasárnap délelőtt 9 órakor, a külső cédulához, Szentesen szarvasmarhadíjazást tart melyre ismételen felhívjuk a jószágártó gazdák figyelmét azzal, hogy az egyesület elnöksége által kibocsátott hirdetésbenben kitüntetett feltételek mellett, a jószágdíjazásra, a díjazás napjának reggeli 8 órájáig lehet jószágot bejelenteni, az egyesület titkari hivatalában — Az egyesület által a mult vasárnapon Csanyteleken megtartott hasonló szarvasmarha és sertés díjazás igen szép eredménnyel folyt le. Ez alkalommal Csanyteleken voltak az egyesült részéről Cica, a tricia Lajos dr. alispán egyesületi elnök és Kádár Árpád egyesületi titkár továbbá ott volt Bagary Pal kerületi felügyelő is. A szopós borjuval elővezettet tehennél az I. díjat nyerte Eke István, a II. díjat Vincze János, a községi díjat Domján Géza tehene. Az uszódíjazásnál díjakat nyertek. H a t v a n i János és Borbás Mihály uszó. A sertésdíjazás első díjat pedig Domján Gézané sertése nyerte el. A díjazásnál, észlelhető volt az a kedvező hatás, melyet a tejszövetkezet a csanyteleki jószágállomány feltűnő javulására gyakorol.

— **A takarmányhiány enyhítése.** A közös hadügyminiszter D a r á n y i Ignác földmívelésügyi miniszternek azt az ajánlatot tette, hogy hajlandó a magyarországi összes hadtestek területén fennálló katonai élemezési rakfárak szemében termelendő rozskorpát a takarmány hiány enyhítésére átengedni. A földmívelésügyi miniszter erre már értesítette is

a közös hadügyminisztert, hogy a jelzett korpakészlet tárcája hitelének terhére átveszi. A korpakészlet a valóban ínséges vármegyék területén lakó és az allattartás tekintetében tényleg megszorult kisgazdáknek kedvezményes áron, készpénzítés mellett fog kiosztatni. A vonatkozó intézkedést már a napokban kiadják az érdekelteknél az egyesületeknek. A földmívelésügyi miniszter egyuttal intézkedett, hogy a gazdasági egyesületek és a nagyközönség is felhívassanak az iránt, hogy szalas takarmány készleteket, különösen Pest, Fejér, Zsypzám, Zala, Jász-Nagykun-Szolnok, Baranya, Somogy és Tolna vármegyék gazdasági egyesületeivel, az árak feltüntetése mellett közzéjék, hogy ezek az egyesületek a rendelkezésre álló készletek felől tájékozva legyenek.

— **Művészestély.** A szegényorsói zsidó iskolások segítő Malibich Arumim egyület f. hó 29-iki művészestélyre, melyet a színházteremben, táncmulatsággal egybekötve, tartanak, bugyón folynak az előkészületek és a helybeli közreműködők próbái. A rendezésnek sikerült az estélyen való közreműködésnek C s n á d y Irma kisasszonyt, az operakörleleles énekesnőjét is megnyernie, ami újabb vonzereje lesz ennek a művészeti művészi hangversenynek, melynek gazdag és változatos műsorát most már véglegesen összeállították s amelyet a következőkben ismertetünk: 1.) Souppé Nyitány a. a. Költő és paraszte című operából, előadják: Zongorán G a a l Ima k. a. hegedőn R é v é s István és F i s c h e r Marcell, gondórnak R é v é s Imre. 2.) Monológ, előadja N o v e b a r t k y Margit kisasszony. 3.) C s n á d y Irma k. a. operakörleles énekszám. 4.) F e l o l v a s á s, tartja dr. F e n y v e s i Adolf. 5.) Férfi négyes Bugyi Ferenc harmonium kíséretével éneklék dr. L á s z l o V i l m o s, K ö z l e r O s k á r, K h i r e r J ó z s e f és S z e m e r e y Zsigmond. 6.) Z o n g o r a j á t é k, négykezre előadják S t e r n Adrienne és F e h e r Marika kisasszonyok. 7.) C s n á d y Irma k. a. operakörleles énekszám. 8.) P á r - j e l e n e t, előadják S c h i l l e r Erzsike és M ö c z Erzsike kisasszonyok. 9.) W i e n i a w s z k y „L e g e n d a”, hegedőn előadja R é v é s István, zongorán kíséri G a a l Ima kisasszony. 10.) W a g n e r „N á s z i n d u l ó c a L o h e n g r i n” dalműből, vegyes kar előadják Bugyi Ferenc karnagy vezetése mellett: B e r g e r R ó z s a, B r a z o r o t t ó M a r i s k a, B i r ó Irénke, B i r ó Katalin, E h r e n f e l d Irénke, K ö n i g Irénke és N e l l i, H o f f m a n M a r g i t k a, K i s s M a r g i t k a, M ö c z Gizike, T i l d a, és Erzsike, M e c s J u s t i k a, R e i s Erzsike, R ó n a V i l m a, S p ö r e r M i c k e, S c h i l l e r Erzsike és M a r i s k a, S w e t e s G i z i k e, S z v a t o n M a r g i t k a, T ó t h Erzsike, W e i n b e r g e r I r m u l k a kisasszonyok és B e l l i c s a y V i k t o r, F ö l d e s S a m u, K h i r e r J ó z s e f, K ö z l e r O s k á r, L a k o s S a n d o r, M i h á l y és G y u l a, P a u l i A n t a l, S o l t é s A d o l f, S z e m e r e y Z s i g m o n d, V i r á g H e d e és V o z a r J á n o s. A zenekari részát játszák: B a l á z s A n d o r, dr. C s e r g ö K á r o l y, F i s c h e r M a r c e l l, dr. K ö v é r I m r e, dr. O z e G y u l a, R é v é s István, F e r e n c és I m r e. Ahogy a műsorból kitetszik, sok élvezetet nyújt az estély, mely iránt maris olyan széleskörű érdeklődés mutatkozik, hogy páholyjegyek már egyáltalán nem kaphatók, jól teszi hat mindenki, aki egy estét kellenezen akar eltölteni; ha mielőbb gondoskodik beléjegyéről, amit H o f f m a n J a k a b dívatárúletében lehet előjegyezni.

— **Alkalmazotti segédintézet.** A helybeli evangélikus egyházokzség már intézkedett, hogy elemi iskolában a tanítás a rendszerben megkezdhető legyen. A mult vasárnap személyesen megjelent úgy a templomban, mint azonkívül rögtönös próba tántással bemutatkozott a okleves tanító-könl L a k a t o s E n i l M e r c e s e n v e z e t t, n y r a g y h á z i - s z e l e t e t, k i t e n ő o k t a t e l e i b i r ő s f e l e t t e s h a t ó s á g a t ó l m e g e n a j á n l o t t, r o k o n s z e n v e t a n i t ó a l k a l m a t a s s e g é d i n t e z e t i m i -

nőségben az 1908—9-ik tanévre. Ugy tudjuk, a hét végén meg is érkezik, hogy kántori teendőit vasárnap már végzezhess. Sok szeretnőséget az egyházközségnek az ideiglenes alkalmazásához!

— **Halászlé jog-bérbeadás.** A szeged-csongrádi tiszai halászlé társulat halászléi jogának bérbeadására a napokban tartották meg a versenytárgyalást, N o v o b á c z k y Győző társulati igazgató vezetésével. Az eredmény nagyon olyan silány volt, miután még az eddigi bérösszeget sem ajánlották meg, így, úgy valószínűleg kénytelen lesz a társulat új versenytárgyalást hirdetni és tartani.

— **A vadászó sorsa.** A szegedi ügyészségnek jelentették Sándorfalváról, hogy a Pallavicini uradalom határában álló, eszméletlenül találták Molnár Imre sóvnyházi lakost. Molnár valószínűleg orrvadászás közben vadőrökkel találkozott s ezek löttek keresztül. A rejtélyes ügyben megindítják a vizsgálatot. Molnár beszállították a kórházba. Eseményét még nem nyerte vissza.

* **Csezhübi vizet igyunk.** Az abnormálisan rekkenő nyári hőségben nem lehetünk eléggé óvatosak az ivóvíz dolgában. Jégbe hűtött vizre szokásunk, pedig tapasztalat tény, hogy ilyen rekkenő hőség idején, eltekintve attól, hogy könnyen gyomor vagy bélkatarast kaphatunk tőle, a jégbehűtött viz inkább iszart, semmint hűsítő hatású. Kifőző jó és minden nyári betegség ellen bevált preventív óvószert és hűsítőt azonban a természetes savanyú ásványvíz s ezek közt is egyik legkifőzőbb, legegészségesebb ital a geishubli víz, mely Szentesen, mindenkor friss töltésben Eisler Lajos csemege és fűszerkereskedésében (Közsüthet) kapható.

Uj erőt ad

a SCOTT-féle Emulsió akkor is, mikor más szer már nem használ. Mindig vesztélyes kétes értékű szerekek kísérletezni, amikor az ember egészségerőli van szó. Gyengeség esetében, különösen lábadozóknál, vagy vészhelyzetben, tudóba j, túlterhelt munkából származó betegségek folytán az elővigyázatos ember azonnal ahhoz a szerhez folyamodik, mely számtalan esetben kivétel nélkül megbizhatósan hat.

As Emulsió
társlásánál
SCOTT-féle
módmér véd-
jogét — a
halast — a
bálat — a
börjék figye-
lombo venné.

Ez a szer a V. 5—1,

SCOTT-féle Emulsió.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható a gyógyszerkereskedésben.

Iskolai értesítés.

A szentesi izr. népiskolában az 1908—9 tanévi beiratások f. é. szeptember hó 1 és 2 napján d. e. 9—12-ig eszközölteknek.

Az első osztályba csakis azon gyermekek vétettek fel, akik f. é. december hó 31-ig hatodik életévüket betöltik.

Más iskolából átlépő tanulók bizonyítvány mellett vagy fölvetélt vizsgálát alapján vétettek fel az illető osztályba.

Minden újonnan belépő tanuló köteles a beiratásnál a korát igazoló anyakönyvi kivonatot és a hímoltásról szóló orvosi bizonyítványt bemutatni.

Minden tanuló beiratási díj fejében 40 fillért, könyvtárilleték fejében 40 fillért és tanítói nyugdíjlapra 80 fillért fizet.

A tandíjfizetők azonkívül tartoznak 6 K. negyedévi tandíjat fizetni.

Más vallásnak is — ha kérvényezik — teljes vagy féltandíjmentességben részesülnek.

A tandíjmentesség iránti kérvények az iskolaszékhez címzendők és beiratásokról benyújtandók.

A javító vizsgálatok aug. 31-én d. u. 3 órákor tartatnak meg. Később jelentkezők javító vizsgálatra nem bocsátatnak és osztályismétlésre utasítottak.

Szentes, 1909. aug. hó. 18.

Az iskolaszék.

Felelős szerkesztő: B Á N F A L V I L A J O S .

Kiadótulajdonos »Szentes és Vidéke« könyvnyomda

A Csemege-szóló

ELADÁS

Dr. Ecséri Lajosnál

2—2 megkezdődött.

Házelandás.

Özv. Löwy Mártonné-féle

III. ker. Szilva-utca 4. számú ház, szabad kézből, kedvező feltételek mellett,

ELADÓ.

Értekezni lehet Ehrenfeld Mórral, vásárhelyi-útca tizletében. 3—3

Csongrádvármegye alispánjától.

3453—alisp. 1908. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Csongrádvármegye közútjainak jókárban tartásához az 1908. évben szükséges homok és agyag szállításának biztosítása céljából az 1908. évi szeptember hó 17. napján délelőtt 10 órákor Csongrád vármegye alispáni hivatalában zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Felhivom ennél fogva a versenyezni óhajtokat, hogy az ajánlati végösszeg 5 %-ának megfelelő bánatpénz letétbe helyezését igazoló kir. adóhivatali nyugtával felszerelt ajánlataikat a fenti határidőig hivatalomnál annál is inkább nyujtsák be, mert az elkésletten beérkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Ajánlat tehető úgy az összes, mint az egyesútonalokon szükséges anyagszállításra előbbi esetben azonban az egyeságárok minden útszakaszra vonatkozólag külön megjelölendő.

A felosztási kimutatás kivonata és a részletes feltételek az alispáni hivatalnál megtekinthetők.

Szentes, 1908. évi augusztus hó 17-én.

Dr. Nagy

h. alispán.

4263jt. k. 1908. sz.

Hirdetmény.

Magyartés községnek telekkönyvi betétei az 1886. XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk értelmében elkészítettéven és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely tehetéttel átvételnek az 1889. XXIX. t.-cikk 22 §-a, illetve az 1886. XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtagadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1909 évi február hó 20. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbitható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5 és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. évi február hó 20. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbitható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körüírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármily irányban sértve vélik, — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1909. évi február hó 20. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbitható záros határidő elmulva után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű mámszólatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvetetik.

A Szentesi kir. bjbíróság minttelekkönyvi hatóság 1908. augusztus hó 3.

3—3 Katkics, kir. járásbíró.